

DRAMSKI STUDIO MLADIH HVAR

Ozana Iveković

1. UVOD

Zašto pisati o hvarskom dramskom studiju koji prije svega okuplja djecu i mlade? Prvi odgovor na ovo pitanje leži u činjenici što je tema skupa u okviru manifestacije Dani Hvarskoga kazališta 2011. godine bila posvećena samom otoku Hvaru, preciznije njegovoj književnoj i kazališnoj baštini, a i suvremenosti koja iz te tradicije proizlazi. Dramski studio mladih Hvar svakako pripada toj i takvoj kazališnoj suvremenosti Grada Hvara.

No, pravi se odgovor na ovo pitanje dobiva ako se usredotočimo na djelatnost dramskog studija, ma gdje on bio – u Zagrebu, Splitu ili Hvaru. Za razliku od školskih dramskih družina ili pak terapeutskih grupa koje se također bave ili služe šire definiranim dramskim odgojem, dramski studio prije svega ima zadatak uvesti polaznike u kazališnu umjetnost i njezine zakonitosti. Dakle, bavi se prvenstveno kazališnim odgojem koji razvija znanja, ukus, senzibilitet, vještine i sposobnosti sadašnjih i budućih protagonista kazališnog stvaralaštva – kazalištaraca, ali i gledatelja ako ih, sukladno suvremenim poimanjima kazališnih publika, smatramo aktivnim sudionicima svakog kazališnog događaja (Batušić, 1991.). U tom se

procesu također odvija i dramski odgoj, koji je kao širi pojam nadređen pojmu kazališnog odgoja i koji ga obuhvaća. Kako definirati dramski odgoj i kako ga razumjeti?

Dramski odgoj je skup metoda poučavanja i učenja koje se koriste dramskim izrazom kao čovjekovom sposobnošću kojom se on služi tijekom odrastanja i sazrijevanja. Dramski je izraz svaki oblik izražavanja u kojem su stvarni ili izmišljeni događaji, bića, predmeti i odnosi predstavljeni pomoću odigranih ili odglumljenih uloga i situacija (Krušić, 2007.). Antropološki gledano, dramski se odgoj, dakle, temelji na dramskoj sposobnosti koju u sebi nosi svaki čovjek. Ona se očituje u simboličkoj igri malog djeteta baš kao i u vrhunskom kazališnom ostvarenju.

Danas se mnogima u svijetu čini samorazumljivim i neupitnim da kao ljudi »raspoložemo temeljnom sposobnošću dramatiziranja koja nam je prirođena kao jezik i gesta: to je sposobnost predstavljanja zahvaljujući kojoj neka radnja ili doživljaj može zamijeniti ili značiti neku drugu radnju ili doživljaj. Ova sposobnost javlja se u ranom djetinjstvu kao simbolička igra i traje sve do zrelosti te nakon nje kao sposobnost preuzimanja uloga. Nema tu ničeg neobičnog. (...) Mi dramatiziramo stalno, bez obzira na to traži li to učitelj od nas ili ne, sa ili bez glumačke škole. Ovu sposobnost nisu izmislili dramski pedagozi niti kazališni profesionalci, kao što ni kipar nije izmislio kamen koji kleše. Oni je samo koriste na poseban način.« (Robinson, 1980., prema Krušić, 2007: 14).

Najširu važnost dramskog odgoja koji omogućuje razvoj znanja, sposobnosti, mašte, vještina, kao i društvenih vrednota i svijesti mladih sažimlje teoretičar dramskog odgoja – Richard Courtney (1982: 6) u sljedećem odlomku:

Dramska aktivnost djeluje holistički integrirajući intelektualnu spoznaju, proživljene emocije i estetski doživljaj u cjelovito iskustvo koje potkrepljuje i osnažuje svaki daljnji korak osobnog aktiviteta sudionika usmjerenog bilo na učenje, na liječenje ili pak osobni rast. Spontana dramska aktivnost je oblik raspoznavanja – način učenja. Znanje koje stječemo kroz takvu aktivnost postaje iznimno značajno za nas. Iskusili smo ga, prošli kroza nj, proživjeli

ga. Stoga ga »osjećamo«; ono za nas ima emocionalnu vrijednost i zapamtit ćemo ga. Na ovaj način, učenje kroz dramu je iznimno efikasno, miješajući spoznaju i osjećaje u cjelovito iskustvo koje duboko dotiče sopstvo.

Sve te karakteristike i rezultati dramskog i kazališnog odgoja, čine rad Dramskog studija mladih Hvar vrijednom i značajnom temom posebne analize. Opisani procesi i učinci karakteristični su i za hvarski dramski studio što će biti razvidno iz detaljnijih opisa predstava i ostalih aktivnosti Studija. Istodobno, društveno korištenje toga univerzalnog ljudskog dramskog izraza u kazališnom i drugim oblicima odgoja i obrazovanja, pokazat će važnost i utjecaj konkretnoga društvenoga i kulturnoga, posebice kazališnog, konteksta.

Hvarski sociokulturni kontekst odgovara na pitanje zašto je vrijedno analizirati baš hvarski dramski studio. Prvo zato što grad Hvar posjeduje bogatu i dugotrajnu kazališnu tradiciju koja čini temelj svakoga kazališnoga, pa i dramskopedagoškog, rada. Drugo, zato što baština za Dramski studio mladih Hvar nije samo nužni tradicijski oslonac, nego živo tkivo iz kojeg se crpi inspiracija za vlastiti rad. Treće, zato što je hvarski dramski studio vjerojatno jedan od rijetkih, ako ne i **jedini** u Hrvatskoj koji djecu odmalena senzibilizira za baštinu vlastita grada pa i otoka. Četvrto, zato što je taj dramski studio izuzetno uspješan u okupljanju mladih. Važno je spomenuti kako je 2011. godine Dramski studio mladih brojio 57 polaznika što čini 1,5 posto svih stanovnika grada Hvara. Za usporedbu, zagrebački dramski studiji trebali bi imati gotovo 12 000 polaznika kako bi se ostvarila hvarska stopa (postotak) participacije stanovništva u njihovoj djelatnosti.

Hvar je tijekom stoljeća izgradio svoj prepoznatljivi urbani lik, te izrodio brojne pjesnike, dramatičare, povjesničare i teologe. Među bogatim kulturnim tekovinama svakako najvažnija jest utemeljenje **prvog, najstarijeg, komunalnog kazališta u Europi (1612. godine)**. Od samog osnutka, kroz četrismo godina svog postojanja, kazalište je bilo središte kulturnog i društvenog života Grada i Komune. Najintenzivniji scenski

život odvijao se kroz XIX. stoljeće, posebno za vrijeme Karnevala, kada su se održavale glazbene i scenske priredbe, te maskirani i svečani plesovi – cavalchine. U kazalištu su nastupale domaće diletantske i glazbene družine, strani glumci i glazbenici, orkestri i opere. Kroz dvadeseto stoljeće, tek nužno održavano, kazalište je ipak i dalje bilo središte rada domaćih i stranih amaterskih i profesionalnih ansambala.

Književnik Tin Kolumbić u svojoj se knjizi o hvarskom kazalištu posebno osvrće na šezdesete godine dvadesetog stoljeća kada je djelovao kao voditelj kazališta, redatelj i glumac-amater. Pod njegovim vodstvom, djeca, mladi i ostali članovi kazališnih družina djeluju u okviru Kulturno-umjetničkog društva dr. Orest Žunković od 1960. godine. U vrijeme njegova kazališnog djelovanja oko kazališnog čina bili su okupljeni i djeca i mladi i odrasli. To je bilo presudno za kontinuitet kazališnog djelovanja u Hvaru, drži Kolumbić (2004.). Glavna značajka svih tih naraštaja bila je gluma prožeta željom za igrom i radošću igre.

Sve tada započete aktivnosti nastavile su se do danas u okviru Hvarskog pučkog kazališta te Dramskog studija mladih. Nakon prestanka Kolumbićeva kazališnog djelovanja, Marin Carić je 1969. godine s članovima družine osnovao Hvarsko pučko kazalište. To kazalište od osnutka njeguje i predstavlja hvarsku kazališnu baštinu, sudjelujući na svim manifestacijama u gradu Hvaru, na otoku Hvaru, diljem Hrvatske i u inozemstvu.

Dramski studio mladih osnovan je pak 1994. godine i pod vodstvom Dolores Kolumbić djeluje još i dan-danas te osigurava nastavak kazališnog života u gradu Hvaru.¹ Razlozi pokretanja hvarskog dramskog studija mladih su dvojaki – kazališni i širi sociokulturni. Naime, Studio je pokrenut

---

¹ Prikaz rada Dramskog studija mladih Hvar temelji se na sljedećim izvorima: 1) kazališnim ceduljama; 2) kazališnim kritikama u *Slobodnoj Dalmaciji*, *Novom listu*, *Hrvatskom slovu*, *Vijencu*, *Glasu Koncila* i ostalim novinama; 3) izvještajima festivalskih povjerenstava; 4) službenoj dokumentaciji Dramskog studija.

zato da bi se djeci i mladima pružilo kazališno obrazovanje te vrijedan sadržaj za korištenje slobodnog vremena.

2. DJELATNOST DRAMSKOG STUDIJA MLADIH HVAR

U početku Studio, koji tada okuplja 114 polaznika, organizira i plesne i dramske radionice namijenjene učenicima nižih i viših razreda osnovne škole te srednjoškolcima. Dramske skupine vodi Dolores Kolumbić, a plesne Nada Jeličić. Dvije skupine (dva studija) razdvajaju se 2000. godine.

Studio već 1997. godine dobiva status profesionalno vođenog kazališta za djecu i mladež i član je Hrvatskog centra Assitej (Međunarodne udruge profesionalnih kazališta za djecu i mladež). Otad ogleđnu predstavu redovito šalje na Festival profesionalnih kazališta za djecu i mlade, a kasnije na Festival profesionalno vođenih kazališta za djecu i mlade Hrvatskog centra Assitej. Od samog osnutka Dramskog studija mladih, predstave se prijavljuju i na druge festivale – Međunarodni festival dječjeg kazališta Maslačak, Festival hrvatskih kazališnih amatera, Međunarodni dječji festival Šibenik i igraju se pred profesionalnim žirijem. Po jednu predstavu godišnje Studio šalje pred festivalski žiri i publiku u uvjerenju da je to najbrži put da se stvori profesionalan odnos prema radu, da se rad studija prezentira široj publici i izloži stručnoj evaluaciji. Stoga se dobivena sredstva uglavnom koriste za opremu festivalskih predstava.

No uz spomenute, opremljene, festivalske, natjecateljske predstave svake se godine održe 2-3 premijere (koje se sadržajem mogu igrati u svakodnevnoj odjeći ili u kostimima koji su sakupljeni tijekom svih godina djelovanja Studija). Kostimi se, u prvome redu, koriste za predstave sa sakralnim, folklornim i sličnim sadržajima.

Posebnost Studija je njegova Čakavska scena, koja neguje zavičajni govor i otočku kazališnu i kulturnu baštinu. Pritom oživljavanje tradicije u suradnji sa stručnjacima s otoka Hvara nema za cilj njezino oponašanje ili

konzerviranje, već predstavlja polazište za vlastito kazališno stvaralaštvo, što potvrđuje i stručna, festivalska evaluacija.

Prva predstava Studija iz 1994. godine bila je *Lipa Mare koga si izabrola?* Izvele su je dvije glumice doslovce na dvjema stepenicama ispred Crkve Anuncijate. Ta se svojevrsna dramatizacija narodnih pjesama, povezanih natuknicama hvarskih plesova, oslanja na program rada samog Studija to jest njegove Čakavske scene koja nastavlja tradiciju pučkoga kazališta u Hvaru.

Festivalske predstave Dramskog studija mladih predstavljaju najreprezentativniji i valoriziran dio njegove dramske produkcije. Ovaj skraćeni prikaz temelji se na njihovom kronološkom redu koji također omogućuje identificiranje osnovnih tematskih preokupacija te djelatnosti Studija.

Studio je prvi puta široj javnosti predstavio svoj rad već sljedeće, 1995. godine, na Festivalu hrvatskih kazališnih amatera, ambijentalnom predstavom *Mare i Marin* autora Tina Kolumbića u režiji Dolores Kolumbić. Redateljica je gradila predstavu na temelju pučke igre i magijskog realizma. Premda je, prema mišljenju Dalibora Foretića, taj spoj bio pretenciozan, on konstatira da to ne dovodi u pitanje izvrsna režijska rješenja te odnjegovan govor mladih glumaca na njihovoj autentičnoj hvarskoj čakavštini.² Predstava je bila godinama u programu Hvarskog kulturnog ljeta, no kada se prestala igrati u svom osnovnom ambijentu, izvođena je u nekoliko drugih otvorenih prostora te u manjim mjestima otoka Hvara: u Brusju, u Milni, u Sv. Nediji, pa je postala predstavom na otvorenom, izgubivši pritom poneku dimenziju ambijentalnoga teatra s Pjacete kod Matkovića.

Iste je godine u hvarskoj Katedrali praizveden božićni misterij *Radujte se, narodi* (tekst Tina Kolumbića) u kojem je sudjelovalo šezdesetoro mladih glumaca, pjevača i plesača. Ovaj božićni igrokaz režirala je

---

² Dalibor Foretić, »Na mladima svijet ostaje«, *Novi list*, 09. 07. 1995.

Dolores Kolumbić u suradnji s koreografkinjom Nadom Jeličić. Predstava je interaktivna, s velikim sudjelovanjem posjetitelja (prepušteno im je pjevanje, nošenje i paljenje svijeća i slični zadaci). Isti se tekstualni predložak, ali s različitim zadacima za publiku, izvodio više godina u zgradi Kazališta, u Katedrali, u Loggi.

Predstava *Clownovi iz Ardenske šume* iz 1996. godine nastala je slobodnim korištenjem prizora iz Shakespearea (T. Kolumbić) i govorima o prijelomnim trenucima odrastanja. Lada Čale Feldman u svojoj ocjeni predstave prikazane na Festivalu hrvatskih kazališnih amatera, naziva je maštovitom, slikovitom i veselom uz preporuku da se okvirni dijelovi sažmu kako bi gegovi samih klaunova dobili na brzini i britkosti.³

Postavši članom Hrvatskog centra Assitej 1997. godine te dobivši status profesionalno vođenog kazališta za djecu i mladež, Dramski studio mladih Hvar svoju ogleđnu predstavu u pravilu otad šalje na Festival profesionalnih kazališta za djecu i mlade. Na prvom Assitejevom Festivalu koji je održan u Opatiji izvedena je predstava *Clownovi iz Ardenske šume*.

Čarnjena beritica (1998.) pisana je na hvarskoj čakavštini, a ispjevao ju je Tin Kolumbić prema *Crvenkapici* Vladimira Nazora, smjestivši je u poratno vrijeme. Redateljica Dolores Kolumbić vješto je izbjegavala patetiku i deklarativnost, pokazavši osjećaj za kazališnu i ljudsku mjeru u vrijeme općega prenamaglašavanja, čita se u osvrtu Ivana Jindra na Drugi susret profesionalnih kazališta za djecu i mlade Hrvatskog centra ASSITEJ.⁴

Iste je godine u sklopu Festivala odigrana u Lovranu druga premijerna predstava, komedija na hvarskoj čakavštini Tina Kolumbića, s naslovom *Zelene škure*. Predstava se igra te godine i u hvarskom kazalištu za Dane

---

³ Izvješće o odgledanim predstavama amaterskih skupina, prijavljenima za 36. Susret kazališnih amatera Hrvatske.

⁴ Ivan Jindra, *Hrvatsko slovo*, 19. 06. 1998.

Hvarskoga kazališta. Bio je to prvi pokušaj stvaranja pučke komedije s mladom generacijom glumaca.

Vuk i kozlići, tekst Jana Grabowskog, redateljica Dolores Kolumbić postavila je s brojnim dječjim ansamblom 1999. godine. Ranka Mesarić, selektorica Festivala hrvatskih kazališnih amatera, ocjenjuje da je ostvarena predstava maštovita, humoristična te likovno lijepa. Izvorni tekst redateljica je obogatila tradicionalnim hvarskim i hrvatskim dječjim igrama kojima kozlići krute vrijeme.⁵ Predstava je izvedena i na trećem Festivalu profesionalnih kazališta za djecu i mlade u Opatiji, a pozvana je i na Međunarodni dječji festival u Šibeniku. Ljeti se igra za djecu hvarskih gostiju u sklopu kulturne ponude grada Hvara.

Scensku bajku u dva čina *Krunu od jubavi*, autora Tina Kolumbića, postavila je redateljica Dolores Kolumbić 2001. godine. Selektorica Festivala hrvatskih kazališnih amatera drži da predstavu odlikuje jezična i značenjska slojevitost, duhovitost, inventivnost scenskog pokreta, osebujna likovnost i živa glazbena pratnja – mnoštvo instrumenata kojima djeca iz off-a ritmiziraju i komentiraju scenska zbivanja. Vrhunski scenski ukus, ljepota hvarske čakavice i pozitivnost teme veliki su doprinos poetici dječjeg kazališta, zaključuje Ranka Mesarić.⁶ Iduće, 2002. godine, predstava je izvedena na Festivalu profesionalnih kazališta za djecu i mlade u Čakovcu.

Neću na dvoboj, komedija Tina Kolumbića, nastaje u vrijeme kada se Studio intenzivno bavi prevencijom nasilja (2003. godine). Predstava prati individualne i grupne reakcije na nesporazum i provokaciju, a poigrava se raznim mogućnostima izbjegavanja sukoba, stavljajući ga u kontekst u kojem je agresivan čin neprikladan odgovor, dok su smijeh i prijelaz u novu situaciju puno bolje rješenje. Predstava se igra na Festivalu profesionalnih kazališta za djecu i mlade u Čakovcu. Zvezdana Ladika, članica žirija,

---

⁵ Prema dokumentaciji Dramskog studija mladih Hvar.

⁶ Prema dokumentaciji Dramskog studija mladih Hvar.

pohvalila je predstavu te ju ponudila kao izazov ostalim kazalištima da potraže tekst i temu u svakodnevici i stvarnim dječjim problemima.

Poznatu američku bajku iz pera Franka L. Bauma *Čarobnjak iz Oza*, Tin Kolumbić je prilagodio čakavskom dijalektu (2004. godine). Predstava s glazbenim brojevima, poduprta je u ključnim momentima gestovnim govorom likova, kako bi je i osobe oštećena sluha mogle pratiti. *Čarobnjak iz Oza* predstavlja Studio te godine na Assitejevu Festivalu profesionalnih kazališta za djecu i mlade u Čakovcu.

Prikazanje svete Beatrice, Faustina i Simplicija bratje, četiristo godina staro prikazanje o mučeništvu kršćana hvarskog vlastelina i književnika Marina Gazarovića, govori o afirmaciji ljubavi kao odgovoru na duhovnu krizu. Predstava je to srednjovjekovne atmosfere, baklji i lanaca, krvnika i žrtve, ali je nasilje prekriveno usredotočenošću na sućut i ljubav. Gestovni govor didaskalijama i ovu predstavu približava osobama oštećena sluha. Žiri Festivala hrvatskih kazališnih amatera predstavi dodjeljuje *Nagradu za njegovanje baštine*, uz obrazloženje da se predstava oslanja na tradicionalnu pasionsku baštinu i jedinstveni jezični idiom hvarske čakavice. Posebnu nagradu, *Nagradu za najbolju najmlađu ulogu* Festivala dobiva devetogodišnja djevojčica Antonija Vučetić koja kao anđeo na vrhu stepenica znakovnim govorom unaprijed najavljuje zbivanja u pojedinim dijelovima predstave.

Cvit u žepiću (2006.), scenska je igra sastavljena od čakavskih stihova iz tada još neobjavljene zbirke Tina Kolumbića *Baščina u sarcu*. Kazivanje stihova u ovoj predstavi jest temeljni izraz, ali se izmjenama scenskih slika, odgovarajućim pokretima, popraćenim taktovima starih hvarskih plesova, postiže doživljaj dramske predstave. Ona govori o djetinjstvu, obiteljskom životu, ljubavi, ali i smrti, koja u ozračju skladnoga života gubi sastavnicu tragičnosti. Igra se na Festivalu profesionalno vođenih kazališta za djecu i mlade Hrvatskog centra Assitej u Karlovcu, a Stručni žiri dodjeljuje *Nagradu Zvezdana Ladika* za najbolje profesionalno vođenu predstavu redateljici Dolores Kolumbić upravo za *Cvit u žepiću*.

Na Assitejevu 9. Festivalu profesionalno vođenih kazališta za djecu i mladež u Sisku 2007. godine, predstava *Romeo i Julija* i redateljica Dolores Kolumbić ponovno dobivaju *Nagradu Zvezdana Ladika* za najbolju profesionalno vođenu predstavu. Iste godine predstava gostuje i na Međunarodnom dječjem festivalu Maslačak u Sisku. Na 47. Festivalu hrvatskih kazališnih amatera u Kastvu *Nagradu za najbolju glumicu* Festivala dobila je Jelena Mičić za ulogu Julije, dok je *Nagrada za najbolju epizodnu žensku ulogu* dodijeljena Mariji Plenković za ulogu dadilje, koja izvrsnom glumom i čakavskim govorom (prilagodba Tina Kolumbića) figurira kao žena iz puka.

Predstava *Ljuba Ivanova* nastala je 2008. godine uprizorenjem narodnih pjesama sačuvanih u hrvatskom priobalju te povezanih njegovim arhaičnim napjevima. Cilj je bio na scenu iznijeti narodnu poeziju, učinivši je zanimljivijom kroz priču o sudbini dvoje mladih, Mandaline – Mande i Ive – Senjanina. Jezik u pjesmama je raznovrstan – od arhaične čakavice na nekim hrvatskim otocima, preko istarske čakavštine pa do dubrovačke štokavštine. Za rad na ovoj predstavi na 10. Susretu profesionalno vođenih kazališta za djecu i mladež Hrvatskog centra Assitej u Sisku Dolores Kolumbić po treći put dobiva *Nagradu Zvezdana Ladika* za najbolju profesionalno vođenu predstavu Festivala. U obrazloženju nagrade, između ostalog, stoji da su svi elementi predstave (glazba, dramaturgija, kostimi, scenografija i koreografija) stilski ujednačeni, te da je predstava dramaturški jasno koncipirana i suvremenog promišljanja.

Mikulica i Lenčica (2009.) predstava je nastala iz improvizacije koja je dovela do iščitavanja bajki. Stoga je pozvan književnik Tin Kolumbić da dramatizira odabrane bajke, a glazbenik Davor Rocco da stručno usmjeri improvizacijsko istraživanje zvuka. Predstava predstavlja Studio na Susretu profesionalno vođenih kazališta za djecu i mladež Hrvatskog centra Assitej u Sisku.

Siročad (2010.) scensko je uprizorenje autentičnih iskaza djece bez roditelja te citata iz djela nastalih prema istinitim pričama. Izabrani

tekstovi upućuju na izravnu vezu sa stvarnim životom i problemom pred kojim mnogi zatvaraju oči. Autentični iskazi djece-siročadi, iz kojih zrači beskrajna tuga i neutješna bol, dokumentaristički su kazivani u hladnom ozračju nekog domskog ureda. Tome suprotstavljeno je obilje ljubavi u liku dobre bake u čijem doista skromnom domu djeca bez roditelja uče o bezuvjetnoj ljubavi koja je potpora sretnom djetetu. Predstava ima dokumentarističko i umjetničko kazivanje koja se međusobno prožimaju i dotiču. Ova predstava, festivalska prema svim svojim bitnim obilježjima, zbog nedostatka financijskih sredstava, nije doživjela ni reprize niti je mogla ići na gostovanja.

Kad je riječ o ostaljoj (nefestivalskoj) produkciji Dramskog studija mladih Hvar posebno valja istaći neke predstave, posebice one najizvođenije.

Mali suci (Marijan Smiljanić – Krešimir Tičić), predstava za najmlađi uzrast (za djecu od 4 – 10 godina) izvedena je 2010. u sklopu novogodišnjeg programa Grada u Loggi. Izveli su je najmlađi glumci Studija. Dva mjeseca ranije, na Dan Grada, ista djeca u Loggi igraju predstavu *Šuma Striborova* Ivane Brlić Mažuranić, s atraktivnim kostimima Dijane Roić.

Svakog ljeta nastupa studentska grupa na *Večeri poezije Tina Kolumbića* u ljetnikovcu Hanibala Lucića. Poseban efekt stvara se poezijom i glasovima koji je govore u slabo osvijetljenom prostoru punim Hvarana i njihovih gostiju.

Monsinjur Slobodan Štambuk, hvarski biskup, vrlo sklon kazališnom izrazu, svojedobno je napisao tekst *Gusarev Božić*. U vrijeme Domovinskog rata kazališni redatelj, Hvaranin Marin Carić postavio je taj tekst na scenu sa svojim Hvarskim pučkim kazalištem. Tekst koji je biskup ponudio Studiju izvela je studentska grupa, s premijerom 27. prosinca 2006. u Franjevačkom samostanu u Hvaru, s reprizom u oltarskom prostoru Crkve benediktinki u Hvaru, te s nastupima u crkvi u Vrboski. Predstavu su posebno atraktivnom učinili kostimi Dijane Roić, lijep glas Marine Vajagić (uz pratnju Klare Tomičić) te rasvjeta Milija Zaninovića.

Od predstava koje izvode osnovci za najmlađu publiku, ostale su upamćene i više godina su živjele na sceni: *Rođendanska torta* (tekst Luke Paljetka), *Sat ljubavi* Tina Kolumbića (premijera: 04. 07. 2007.), *Igramo se grada* Tina Kolumbića (mjuzikl nastao u suradnji s Plesnim studijem), *Lažeš Melita* (također mjuzikl u suradnji s Plesnim studijem), *Božić u našem domu* (okuplja plesače dviju plesnih grupa, glumce te pjevače koledare) te *Nije tata za sve kriv*, tekst zagrebačkog Dramskog studija Tirena (premijera: 17. 05. 2008.).

Analiza (festivalskih) predstava hvarskog dramskog studija pokazuje da je njihov tematski raspon doista vrlo širok i prilagođen kazališnim interesima djece i mladeži. Neke od predstava Studija nastale su tražeći inspiraciju u poeziji, druge su temeljene na sakralnim temama, dok su treće inspirirane Shakespeareovim, ali i tekstovima hrvatskih pisaca i dramatičara. Postoji i čitav korpus tekstova koje se može nazvati bajkama. Bajkoviti tekstovi, napisani čakavicom ili prevedeni na čakavicu, uvijek progovaraju i o suvremenim pitanjima i problemima. Uz njih se vezuju tekstovi kojima su glavna preokupacija problemi mladih.

Ovako bogat dramsko-pedagoški angažman Studija uključuje suvremene metode rada – dramske igre i improvizacije, govorne vježbe i mnoge druge. U radu s mlađim uzrastom do predstave se dolazi preko improvizacija i dramskih igara, dok se sa starijim uzrastom većinom u projekt ulazi nakon razgovora o tekstu i viđenju predstave, a poslije čitaćih proba ide se u scenski prostor.

Pokazatelj brige za kvalitetan dramsko-pedagoški rad Studija je i okupljanje stručnjaka za pojedine segmente kazališnog rada, pa u festivalskim predstavama kao stalni suradnici sudjeluju književnik Tin Kolumbić, glazbenik Davor Rocco, koreografkinja Slavica Šenk, slikar-scenograf Darko Šoša, kostimografkinja Dijana Roić te dizajner rasvjete Mili Zaninović.

4. ZAKLJUČAK

Sažimajući rezultate analize gotovo dvodecenijske djelatnosti Dramskog studija mladih Hvar, naglasit ćemo njegova najznačajnija postignuća.

Studio je značajno središte kazališnog odgoja i života mladih i najmlađih naraštaja hvarskog stanovništva. Njegova se misija ne iscrpljuje samo u odgoju djece i mladih za kazalište, nego uključuje i šire ciljeve dramskoga odgoja. Dramski studio sudjeluje i u društveno značajnim projektima osnivanja terapijskih grupa ili pak grupa za prevenciju. Također se razvijaju metode rada s djecom koja su izložena obiteljskom nasilju, pridružujući se akciji koju pokreću kazališta-članice Assiteja. Studio se neko vrijeme intenzivno bavio i problemom nasilja među djecom i mladima. Još jedan hvalevrijedan projekt je svakako pokušaj da se kazalište približi djeci i mladima s posebnim potrebama, što se očituje u korištenju znakovnog jezika u pojedinim predstavama. Riječju, dramska djelatnost Studija, u skladu s ciljevima njegova osnivanja, odvija se i na kulturnom, tj. kazališnom i na širem društvenom planu.

Kvaliteta dramsko-pedagoške aktivnosti Dramskog studija od osnutka je u fokusu njegove djelatnosti, a prepoznata je i potvrđena profesionalnim statusom Studija već u trećoj godini njegova rada. Ta se težnja prema kvaliteti očituje u ambicioznoj i racionalnoj kazališnoj strategiji koja već desetljećima kombinira festivalske predstave i premijere koje su financijski manje zahtjevne, ali to kompenziraju korištenjem opreme festivalskih prezentacija. Jasno je da su nesporni pokazatelj potvrđene kvalitete toga rada dodijeljene festivalske nagrade i drugi oblici pozitivne valorizacije djelatnosti Studija – pohvale članova festivalskog žirija i kritike. Široj prepoznatljivosti i priznatosti dramskog rada Studija svakako doprinosi kreativno korištenje hvarskog jezičnog izraza u adaptacijama poznatih dramskih i literarnih tekstova, ali i u novonapisanim tekstovima. Kazališna istraživanja, poput interaktivnih ili ambijentalnih predstava, stavljaju

hvarski Dramski studio mladih uz bok dramskim studijima u većim sredinama koji se također služe sličnim postupcima.

Repertoar hvarskoga dramskog studija pokazuje raznovrsnost literarnih predložaka na kojima se predstave temelje – dramskih tekstova, poezije, bajki, (prerađenih) djela literature za djecu i literature za mlade, pa do tekstova posebno pisanih ili obrađenih za konkretna uprizorenja u izvedbi Studija. Očita je i tematska raznovrsnost repertoara, kao i bogatstvo kazališnih i sličnih žanrova koji se pojavljuju u kazališnoj produkciji Studija – mjuzikli, prikazanja, večeri poezije, komedije i slično.

Rad i motiviranost polaznika Dramskog studija mladih Hvar, redateljice i voditeljice Dolores Kolumbić, uz pomoć stručnjaka za pojedine segmente predstava, svakako su bitni za opstanak i razvoj kazališta u maloj otočkoj sredini. Bitna je, dakako, i hvarska sociokulturna sredina u kojoj se Studio nije slučajano razvi(ja)o. Ona potvrđuje da uspješna kazališna djelatnost novih generacija nije nužno vezana uz velike gradove i velika kulturna središta, ali da joj pogoduju kulturna i kazališna tradicija kao i kulturna i umjetnička podrška.

LITERATURA

- Batušić, Nikola (1991.): *Uvod u teatrologiju*. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske.
- Courtney, Richard (1982.): *Re-play. Studies of Human Drama in Education*. Toronto: University of Toronto Press.
- Kolumbić, Tin (2004.): *Fenomen hvarskog teatra najstarijeg komunalnog kazališta u Europi (s posebnim osvrtom na 1960-te)*. Hvar: Vlastita naklada.
- Krušić, Vlado (2007.): »O dramskom odgoju – osnovni pojmovi«, u: Jadranka Radetić-Ivetić (ur.) *Igram se, a učim! Dramski postupci u razrednoj nastavi*. Zagreb: Hrvatski centar za dramski odgoj – Pili poslovi d.o.o., 13-15.

HVAR YOUTH DRAMA STUDIO

Abstract

The paper discusses the work of Hvar Youth Drama Studio in its theatrical, drama educational, and socio-cultural context. The introductory part analyses drama and theatre education in general, and the importance of theatre in the city of Hvar, since these two determinants are also important for the Youth Drama Studio. This is followed by a brief history of the Drama Studio, and the analysis of its activities – festival performances, and other non-festival premieres. The emphasis is placed on Studio's festival performances, their basic characteristics, guest appearances at festivals, and received awards. In the conclusion, the results of the analyses are summed up and interpreted – the main characteristics of the work and achievements of Hvar Youth Drama Studio regarding its theatrical, drama educational, and broader cultural and social meaning.